

Σύμπτυξη δευτερευουσών προτάσεων σε μετοχές

Ουσιαστικά πρόκειται για την αντίστροφη πορεία της ανάλυσης της μετοχής σε πρόταση. Δε συμπύσσονται όλες οι δευτερεύουσες προτάσεις σε μετοχές, παρά μόνο αυτές στις οποίες υπάρχει αντίστοιχη μετοχή.

Γενικά, κατά τη σύμπτυξη μιας δευτερεύουσας πρότασης σε μετοχή ανεξαρτήτου είδους παρατηρούνται οι εξής μεταβολές:

α) Φεύγει ο σύνδεσμος εισαγωγής (αφού πλέον δεν έχουμε δευτερεύουσα πρόταση).

β) Το ρήμα της δευτερεύουσας πρότασης μετατρέπεται σε μετοχή στον ίδιο χρόνο του ρήματος.

Εξαίρεση:

α) Η οριστική παρατατικού και υπερσυντέλικου μετατρέπεται σε μετοχή ενεστώτα και παρακειμένου αντίστοιχα.

(Ξενοφῶντα αἰτιῶνται ὅτι ἐδίωκε ἀπὸ φάλαγγος.= Ξενοφῶντα αἰτιῶνται διώκοντα ἀπὸ φάλαγγος)

β) Η τελική μετοχή μπαίνει πάντα σε χρόνο μέλλοντα, ανεξάρτητα από το χρόνο του ρήματος της δευτερεύουσας πρότασης.

(Πέμπει φύλακας ἵνα φυλάττωσιν αὐτὸν . = Πέμπει φύλακας φυλάζοντας αὐτόν.

γ) Το υποκείμενο του ρήματος γίνεται υποκείμενο μετοχής.

Επειδή η επιρρηματική μετοχή μπορεί να είναι άλλοτε **συνημμένη** και άλλοτε **απόλυτη** θέλει ιδιαίτερη προσοχή η **πτώση** τόσο του υποκειμένου της όσο και της ίδιας.

Συγκεκριμένα διακρίνουμε **τρεις** περιπτώσεις:

α) Αν το υποκείμενο της δευτερεύουσας πρότασης είναι ίδιο με το υποκείμενο του ρήματος εξάρτησης, τότε η μετοχή μπαίνει σε **ονομαστική πτώση**.

Ἡμεῖς ὀρῶμεν ὅτι ἐσμὲν δυνατοὶ = Ἡμεῖς ὀρῶμεν ὄντες δυνατοί.

β) Αν το υποκείμενο της δευτερεύουσας πρότασης αναφέρεται σε κάποιο όρο της πρότασης απ' την οποία εξαρτάται, τότε η μετοχή μπαίνει **στην ίδια πτώση με αυτόν**.

Πέμπει φύλακας ἵνα φυλάττωσιν αὐτόν . = Πέμπει φύλακας φυλάσσοντας αὐτόν.

γ) Αν το υποκείμενο της δευτερεύουσας πρότασης **δεν** έχει καμιά συντακτική σχέση με την πρόταση απ' την οποία εξαρτάται, τότε η μετοχή μπαίνει σε πτώση:

1) **Γενική**: Αν το ρήμα της δευτερεύουσας είναι προσωπικό (γενική απόλυτη μτχ.).

Οὐ θαυμάζω ὅτι ὑμεῖς ὀργίζεσθε. = Οὐ θαυμάζω ὑμῶν ὀργιζομένων.

2) **Αιτιατική**: Αν το ρήμα της δευτερεύουσας είναι απρόσωπο (αιτιατική απόλυτη μτχ.).

Εἰσῆλθεν ἡ δίκη , εἰ καὶ ἐξῆν μὴ εἰσελθεῖν. = Εἰσῆλθεν ἡ δίκη , ἐξὸν μὴ εἰσελθεῖν.

Παραδείγματα:

1. προηρούμην γράφειν ἐκείνους οἱ ἐξηγοῦνται. (δευτ. αναφορική πρόταση)

Προηρούμην γράφειν **τούς ἐξηγουμένους**. (επιθετική μτχ.)

2. Ποτείδαιαν ἔχουσιν ἢ ἐστὶ ἐπὶ τῷ Ἴσθμῳ. (δευτ. αναφορική πρόταση)

Ποτείδαιαν ἔχουσιν ἐπὶ τῷ Ἴσθμῳ **οὕσαν**. (επιθετική μτχ.)

3. ὁρῶ ὅτι τὰ πράγματα δυσκολίαν ἔχουσιν. (δευτ. ειδική πρόταση)

ὁρῶ τὰ πράγματα δυσκολίαν **ἔχοντα**. (κατηγορηματική μτχ.)

Τα περισσότερα ρήματα δέχονται το αντικείμενό τους σε πτώση αιτιατική.
Εξαίρεση: σύνοιδα + δοτική, μέμνημαι + γενική

4. ἐπεὶ ταῦτα εἶπεν, ἐπαύσατο. (δευτ. χρονική πρόταση)

Ταῦτα εἰπὼν ἐπαύσατο. (χρονική μτχ.)

5. ὅταν τὰς τοῦ πατρὸς προαιρέσεις ἀναμνησθῇς, ἔξεις παράδειγμα. (δευτ. χρονικοῦποθετική πρόταση)

Τὰς τοῦ πατρὸς προαιρέσεις ἀναμνησθεὶς ἔξεις παράδειγμα. (χρονικοῦποθετική μτχ.)

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

A. Να συμπτύξετε τις παρακάτω δευτερεύουσες προτάσεις στις αντίστοιχες μετοχές.

1. Ἐπειδὰν ἔλθωμεν, βοηθήσομεν.
2. Ἐκολάσθησαν, εἰ και οὐκ ἄδικα ἐπραξαν, ὅτε στρατηγοὶ ἦσαν.
3. Ἐπειδὴ γένοιτο ἐπὶ τοῖς ποταμοῖς, ἐπορεύοντο.
4. Κατεψηφίσαντο αὐτοῦ θάνατον, ὅτι τὴν πόλιν ἔβλαψεν πολλάκις ἐκὼν.
5. Ἵνα εἰδῇτε ὡς πολλοὶ ὑπὸ τούτου τεθνᾶσι βούλομαι τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἀναγνῶναι.

B. Να υπογραμμίσετε τις δευτερεύουσες προτάσεις στις παρακάτω περιόδους και να τις συμπτύξετε στις αντίστοιχες μετοχές.

1. Ἐγνώσαν ὅτι κενὸς ὁ φόβος εἶη.
2. Εἰ μὴ φυλάξεις τὰ μικρά, ἀπολεῖς τὰ μείζονα.
3. Ἦξουσιν αἱ μέριμναι, κἂν μὴ θέλῃς.
4. Δίκαιος γίγνου, ἵνα καὶ δικαίων τυγχάνῃς.
5. Ἐπεὶ ἀπορία ἦν, ἐλυπεῖτο σὺν τοῖς ἄλλοις.
6. Ὑστερον ναυτικὸν παρεσκεύαζον, ἵνα πέμψωσιν ἐς Λέσβον.
7. Εἰ καὶ μὴ βλέπεις, φρονεῖς ὁμῶς.
8. Ὅτε ἡ μάχη αὕτη ἐγένετο, ἐτύγχανεν ἐν Σάρδεσιν ὢν.
9. Λέγει ὡς ὑβριστὴς εἰμί.

10. Χαίρω, ὅτι εὐδοκιμεῖς.
11. Αὐτοῦ διατρίψομεν, ἕως ἄν φῶς γένηται.
12. Θίβρων, ἐπεὶ οὐκ ἐπείθετο, Λάρισαν ἐπολιόρκει.
13. Ἐλεγεν ὅτι λύσοι τάς σπονδάς.
14. Ἐπειδὴ ἐβούλοντο αὐτόν ἀποκτεῖναι, πέμπουσιν τὴν Σαλαμινίαν ναῦν.
15. Ὁ δὲ συλλαμβάνει Κῦρον, ἵνα ἀποκτείνῃ αὐτόν.
16. Ἐπεὶ ἔαρ ὑπέφαινε (ἀρχίζε), Κῦρος συνήγαγε τοὺς στρατιώτας.
17. Εἰ μὴ ἐγὼ ἐκέλευον, οὐκ ἄν ἐποίει ταῦτα Ἀγασίας.
18. Μὴ ἀπέλθῃτε, πρὶν ἡμᾶς ἀκούσῃτε.
19. Ἐμοὶ δοκεῖ πλεῖν ἡμᾶς ἐπὶ Μυτιλήνην, πρὶν τοὺς ἐχθροὺς μαθεῖν ταῦτα.
20. Εἰ μὴ εἶχομεν φῶς, ὅμοιοι τοῖς τυφλοῖς ἄν ἦμεν.
21. Οἱ Ἕλληνες ἤσθοντο ὅτι βασιλεύς ἐν τοῖς σκευοφόροις εἶη.
22. Εἴ τινα λάβοιεν τῶν ἐχθρῶν, ἀπέκτεινον.
23. Εἰ καὶ ἔχομεν χρήματα, ὅμως οὐκ εὐτυχοῦμεν.
24. Θαυμάζω ἔγωγε, εἰ μηδεὶς ὑμῶν μήτ' ἐνθυμεῖται μήτ' ὀργίζεται.
25. Ἀβροκόμας τὰ πλοῖα κατέκαυσεν, ἵνα μὴ Κῦρος διαβῇ.